

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De officio Iudicis delegati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

veritatis est, quia Episcopus melius posse potest suorum Clericorum industriam, & an idonei fiat, quam summus Pontifex, vel eius Legatus: fierique potest, ut simplicem aliquem Clericum Episcopus noverit multo doctorem & magis idoneum, quam sit alius quilibet in dignitate vel personatu constitutus: & ideo *d. c. Statutum* non concurrit nec tangit episcopos aut alios inferiores. *secundum Archid. post Innoc. & Hostien. ibid.* At vero summus Pontifex, cum longe absit: non potest nosse singulorum Clericorum conditiones, deque idoneitate cujusque judicare debet ex præsumptione, præsumit autem ad dignitatem aliquam promotos, uti dignitate, ita etiam moribus & scientia præstare cæteris.

4. Quia tamen ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum disjunctionem, personarum, quibus causæ mandantur, notitia usque ad eam haberi non potest, indeque subinde fit, ut Judicibus non undequaque idoneis causæ in partibus delegentur: statuit Conc. Trid. *Sess. 25. cap. 10. De reformat.* ut in singulis Synodis Provincialibus, aut Diocesanis, personæ aliquot, saltem quatuor, quæ qualitates in *d. c. Statutum* requiruntur, habeant, & alioquin ad id idoneæ designentur, quibus, præter locorum ordinarios, posthac causæ Ecclesiasticæ ad spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus à Sede Apostolica & ejus Legato delegari possint. Videatur fufius dictum Conc. & Steph. Weyms in *Analyfi d. c. Statutum, innovati per Conc. Trid.*

Poriò actor Judicem habere recusans in civitate vel diœcesi rei conventi, potest alium non in sua, sed alia civitate vel diœcesi liberè impetrare, dummodo & actor & reus diversarum sint provinciarum, & non ultra unam diœtam unius sive diei iter vocetur reus, *d. c. Statutum* §. cum autem. Quamvis alioquin quis ad duas diœtas sive duorum dierum iter extra suam diœcesin per litteras Apostolicas trahi poterint. *c. Nonnulli 28. sup. De re scriptis*

☉ (:†) ☉

§. IV.

De officio Judicis delegati.

1. *Officium & potestas differunt.*
2. *Judicis delegati officium est primo, ne procedat ante præsentationem rescripti delegatorii.*
3. *Secundo, ut diligenter servet formam mandati.*
4. *Ad conexa tamen sit extensio.*
5. *Dummodo sic non contraveniatur intentioni mandantis.*
6. *Tertio, ut admittat exceptiones: & quæ illa sint.*
7. *Quarto, ut intra annu exequatur sententiam.*
8. *Differentia inter delegatum ab ordinario & S. Pontifice.*

1. Videamus nunc de officio & potestate Judicis delegati. Differunt hæc duo Officium & Potestas, quia potestas latius patet. Licet enim quidquid officii est Judicis, etiam potestati ejus subiciatur: non tamen è diverso, quidquid Judicis potestati permittitur, id etiam subiciatur Juris necessitati, *l. Non quidquid 40 D. De judiciis*: nam sæpe unum facere potest, & nihilominus alterum facere tenetur. Quia tamen pleraque, quæ facere Judex potest, & quæ ab eo fieri in causâ admodum expedit, etiam facere tenetur, ideo hic Tit. in Decretis, inseribitur, *De officio & potestate Judicis delegati.*

2. Constat autem officium & potestas Judicis, Primo in eo ne procedat ante præsentationem rescripti delegatorii, licet sciat se constitutum esse Judicem delegatum, & ut procedat post datam rescripti, quia ante præsentationem rescripti delegatorii non habet exercitium jurisdictionis, *c. Super eo 12 inf. De appellat. & ibi Philip. in ult. Notab. Felin. in c. Sciscitatus 13. col. 8. sup. de rescriptis Rota Decis. 19. de præbend. in novis, latè Flamin. De resig. benef. l. 7. q. 51 n. 16. Navar. De renunt. conf. 6. n. 1. adeo ut, quamvis superveniat postea rescriptum, nō valideur processus ante factus: quia censetur factus à privato: dummodo tamen opponat & excipiat pars de rescripto nō præsentato: alias valeret processus, Marant. p. 4. Spec. auri Dist. 4. n. 8.*

3. Secundo, ut diligenter servet formam & tenorem suæ delegationis seu mandati: quia nō ad datum delegatorii cum sit stricti juris atque extraordinariæ jurisdictionis, extendi non debet ultra

ultra personas vel causas in eo expressas, c. P. & G. 40. h. s. & d. c. Super eo. De appellat. Adeoque constare de eo oportet, infecto tenore suæ delegationis: neque alias parere quis tenetur, nisi ostenso & probato mandato, nec sufficit simplex copia, cap. cum in iure 31. & ibi Abbas in Felin. hoc sit. & in cap. Prætoræ 2. inf. De dilationibus Bartol. in l. 2. D. Si quis in ius vocatus & c. Marantad. p. 4. Dist. 5. num. 59. eritque nullum, si quid contra tenorem egerit recepti, cap. Cum dilectis, sup. De rescriptis tanquam à non habente jurisdictionem, sed à privato gestum cap. Cum olim. 32. h. s. & in hoc distinguitur delegatus ab Ordinario; hic enim mandato non tenetur inserere suam jurisdictionem, quia semper pro ea præsumitur Abbas in d. c. Cui iure col. penult. Ideoque sufficit; quod mandat nuntio, ut aliquem citet, sive verbo, sive litteris sexti in c. Cum dilectis 6. ibi unica voce inf. De dolo & contumacia. Marantad. num. 59.

4. Ad connexa tamen & accessoria rectè sit extensio, quamvis in rescripto nulla eorum fiat mentio, quia connexorum, ut dicitur, idem est iudicium, c. Translato sup. de Constit. & data alicui jurisdictione, ea quoque concessa intelligitur, sine quibus explicari iudicatio nequit, lib. 2. D. De iuris. omnium iudic. Ideoque; si cui causa specialiter delegetur, poterit nihilominus delegatus citare partes, punire contumaces, eligere nuntium, eundemque, si falsam relationem fecerit punire; sicut & quemlibet alium impedire, quò minus causa exitum aut progressum habeat, c. i. & c. Prætoræ 5. h. s. & alia pieraque perficere, quæ ad expeditionem causæ pertinent, quandoquidem hæc omnia delegatione continentur d. c. Prætoræ. c. Prudentiam 21. h. s. Quamquam non minus rectè omnes actus iudiciales expresse demandari possint, sive conjunctim sive sigillatim, c. Super questionem 17. c. Pastoralis 28. h. s. sicut & ipsa rei iudicata, executio d. c. Pastoralis §. qui vero.

5. Cæterum formam mandati Iudex delegatus ita servare debet, ut intentionem potius mandantis, quatenus fieri potest, sequatur, quam verborum superficiem, c. Super eo 15. h. s. quia actus non debet extendi ad incognita seu non cogitata, Vnde si tribus v. g. simpliciter delegatio causæ alicujus facta sit, unus delegatorum,

vel etiam plures, uno absente aut mortuo, nihil agere possunt d. c. Prudentiam, l. Vno ex tribus D. De re iudicat. quia jurisdictionem non habent nisi omnes simul, c. Cum causa 22. & c. Vno delegatorum 42. h. s. Secus si adjecta sit hæc clausula, Quod si non omnes interesse possint, alii nihilominus in causa procedant; nam tunc procedere poterunt, ubi de impedimento terti, sive illud sit juris sive facti, vel quod requisitus, cum possit, interesse nolit, legitime constiterit, d. c. Prudentiam, & ibi late Abbas & Felin. Alias si procedant, antequam collega notificaverit eis suum impedimentum, processus erit nullus. Sin formula delegationis concepta fuerit hoc modo, Ut omnes aut duo, vel unus procedat, cum singulis intelligitur concessa facultas procedendi in solidum, c. Super 23. h. s. ita ut præventioni sit locus, & alii cœptæ ab eo, qui prævenit, causæ se ulterius immiscere nequeant, nisi forte is infirmitate vel aliâ iustâ causâ impediatur, quo minus causam finiat, aut malitiosè prosequi detrectet, c. Cum plures eod. in 6.

Quod si delegationi forma cætera præscripta non fuerit; servanda erit forma præscripta à iure communi, cui in dubio non intelligitur Pontifex velle derogare, c. Ex parte 13. h. s.

6. Tertio, consistit officium Iudicis delegati in admittendis exceptionibus rationabilibus, procedendoque juxta juris præscriptum & æquitatem, nisi in litteris delegationis (quod tamen quoad exceptiones vel rariò vel nunquam fit) aliter caveatur, d. c. Ex parte c. Causam qua 18. sup. De rescriptis. Variè autem potest adversus delegatum excipi: veluti quod non sit delegatus, neque enim creditur talis, nisi suam delegationem probet, d. c. Cum in iure vel quod sit delegatus ab eo, qui delegare non potuit; vel quod ipse delegari non potuerit: vel denique, quod expiraverit ejus iudicatio; & sic de similibus. Quod si verò delegationis diversa rescripta simul præsententur, ut sciatur, quid agendum, videantur quæ supra diximus, Tit. de Rescriptis §. 5. de præferentia unius præ altero.

Denique consistit officium delegati in exequenda intra annum sententia, à se lata, si sit delegatus Principis vel summi Pontificis, c. Quaranti 26. h. s. aut ab alio Iudice, cum univèrsitate causarum, Bæque executionem potest,

potest delegatus summi Pontificis etiam ordinatio Judicis demandare. *c. Significasti 7. c. Sane 12. h. i.* Imò & cogere ad exequendum, licet is sciat sententiam esse injustam; nisi efficere apud delegatum valeat, ut liberetur ab hoc onere quia non cognitio, sed executio tantum mandatur. *c. Pastoralis 28. §. quia vero h. t. & notat in d. c. Sane. Et. Significasti.*

8. Dixi, Aut ab alio. Judice cum universitate causarum; quia delegatus ab Ordinario aliquo, inferiori summo Pontifice, v. g. Episcopo vel Archiepiscopo, absque universitate causarum, sententiam suam exequi nequit; quandoquidem officium ejus sententia lata expirat, & executio in delegantem rejiciatur. *l. à dno Pio 15. D. De iudic. c. 4. Et ibi DD. inf. De foro compet. Et hoc de jure civili, quo ea, quæ sunt mixti imperii, delegari nequeunt. l. i. ubi de cavari 4. D. De jurisdictione. om. iudic. l. 1. D. De officio ejus. & c. Secus de jure Canonico, si potestatem exequendi habeat, prout hoc jure habere potest, quo ea, quæ sunt mixti imperii, qualis est executio, delegari possunt, secundum Glos. in c. Quod sedem 10. De officio iud. ordin. Maranta p. 4. Distinct. 5. principalis. n. 5. in fine, Abbas in c. Si quis 4. De foro compet. col. ult. Et hoc casu, quo, inquam, habet executionem suæ sententiæ, potest, sicut & Ordinarius, ex causa ampliare vel minuire tempus, quod datur iudicis seu condemnatis secundum Abb. in c. Quod ad consultationem 15. De re iudicata; alias id non potest, quia hoc esset imponere legem superiori seu deleganti, ad quem spectat executio. *c. Ex insinuatione 50. inf. De appellat. Maranta d. loco n. 46. & seq.**

Differit insuper delegatus summi Pontificis vel Principis à delegato ab alio Ordinario Judice, quod, ut ante diximus, ille subdelegare possit, hic verò non aliter, quam si universa jurisdictioni mandata sit, *l. 1. c. 2. §. is quoque D. De iudicis.*

§. V.

Quibus modis finiatur Jurisdictio iudicis delegati.

1. 2. Finitur morte delegantis & delegati
3. Revocatione.
4. Lapsu diei.
5. Finito negotio.

1. Finitur autem jurisdictio iudicis delegati multis modis. Primò morte delegantis, re inte-

gra, *c. Relatum 19. c. Gratum 20. c. Licet undique 30. h. t. l. Et quas D. De jurisd. om. iud. Re autem non integra nequaquam expirat; ut si coram delegato contestata sit lis, vivo adhuc delegante, d. c. Relatum: imò si delegatus cæperit uti jurisdictione, partem citando dumtaxat, quia etiam per solum mandatum de citando desinit res esse integra, & perpetuatur jurisdictio delegati. *d. c. Gratum. Et ibi Glos. in V. quasi ceptum; utique respectu iudicis delegantis, ut per mortem huius ea non revocetur, non etiam quo ad partem ut hæc cogatur coram iudice delegato litigare, nisi decreta & executio citatione, arg. l. si quis postea D. De iudic. Rora in antiq. De dolo & cont. Decis 9. n. 2.**

2. Secundo, morte delegati, quando scilicet delegatio facta est personæ, expressio proprio nomine delegati. Glossa in c. Quoniam Abbas 14. h. t. Et ibi Panorm. n. 3. Et 4. Alioquin si facta sit dignitati, vel sub nomine dignitatis perpetua, v. g. Rectori talis Universitatis, Decano vel Præposito talis Ecclesiæ, morte delegati non extinguitur, sed transit ad successorem, *d. c. Quoniam Felin. in c. Eum De rescriptis n. 17. sed & morte unius expirat officium sive potestas plurium delegatorum nisi aliud in delegatione fuerit expressum, c. Unico penult. h. t.*

3. Tertio, revocatione, re integra scilicet, quia regulariter mandatum omne revocari re integra potest, *c. Venerabili 37. h. t.*

4. Quarto, lapsu termini seu diei, ad causam decidendam præstituta: nisi ante dies consensu partium fuerit prorogata, id est in longius tempus producta, *c. De causis 4. c. Consultis 24. h. t.* Nam licet consensus privatorum nequeat facere iudicem, *l. Privatorum 3. l. De jurisd. om. iud.* potest tamen veri iudicis jurisdictionem priusquam ea expiraverit, prorogare, *l. 2. §. sed studet D. De iudicis.*

5. Quinto finito negotio, seu postquam delegatus functus est officio suo Hostien. *h. t. l. i.* sententia scilicet iudicis delegati mandata executioni, quando eam executioni mandare potest, juxta prædicta *c. in litteris 9. h. t.* aut sententia lata, quando eam executioni mandare acquirit.